

Paraules al Parlament

Això era el passat dia 10 de setembre, vespra de l'11, i el Parlament de Catalunya, en un acte ritual, lliurava la seua Medalla a Òmnium Cultural. La presidenta Muriel Casals, amb una combinació perfecta d'intuïció i de cortesia, va pensar que les paraules d'agraïment, a més d'ella mateixa, les diríem tres escriptors amics: el pare Massot, Jaume Cabré i un servidor. I per si té algun interès públic, a més del protocol·lari, això és el que vaig dir:

Jo vaig ser, probablement, el primer valencià que va participar en les activitats d'Òmnium Cultural, amb una conferència que hi vaig donar, allà per l'any 1963, si no em falla la memòria, quan era encara un jovenet amb més gosadia que seny. Poc després, l'autoritat competent tancava aquella seu venerable del carrer de Montcada, però no degué ser per culpa meua. Ja llavors, des dels inicis, trobava una mica críptica la paraula "Òmnium" del nom de l'entitat. Tant si "Òmnium" volia dir 'de tots', com si volia dir 'de totes les coses', significava que la cultura és de tots, i que ens importa a tots. Deu ser per això que les entitats cíviqües que, al nostre país, han treballat amb més extensió i eficàcia en la restauració de la llengua nacional i comuna, porten totes tres el nom de "cultural": Òmnium Cultural, Acció Cultural del País Valencià, Obra Cultural Balear. Perquè hi ha societats, hi ha països, on la preservació de la llengua pròpia és també la preservació d'una cultura pròpia, d'una pàtria que és un patrimoni, i en definitiva de l'existència de tota una nació. I aquest, entre tants casos de l'Europa moderna i del món, és també el nostre cas.

Quant a estat de la cultura catalana, camp d'acció de l'entitat que ha ben merescut la Medalla d'aquest Parlament, deixeu-me fer una afirmació categòrica: el seu estat present i el seu futur van lligats a les lletres i a la literatura, i aquest futur, qualsevol que siga, està lligat al poder i a la política. Vull dir que la dependència en el camp del poder acabaria sent, també i necessàriament, una dependència en el camp

Joan Francesc Mira

de la llengua, i per tant de la literatura, i per tant, per extensió, de la cultura: perquè una cultura dependent, una llengua dependent, difícilment produiran una literatura pròsperament independent. Dit en termes més concrets: si la

"normalitat" cultural i literària va lligada a una normalitat lingüística, no sé quina normalitat és aquesta quan els mecanismes d'estímul i de difusió de la pròpia producció literària i cultural estan permanentment limitats per condicions que imposen la difusió intensa i constant, a casa nostra, d'una altra llengua, una altra cultura i una altra literatura. Podríem, com a demostració *a contrario*, enumerar les destrosses funestes que un determinat poder polític ha produït i provoca, al meu país, el País Valencià, en aquest camp de la llengua i de la cultura nacional. Però no vull fer malbé, amb ràbia i amb plors i planys, la bellesa i el plaer d'aquesta festa de reconeixement parlamentari.

I ho deixarem en aquest punt, que és un punt oportú per a tancar aquesta reflexió, i acabaré des de la meua condició d'escriptor. Perquè els escriptors, a més de ser receptors i emissors de missatges en la societat en què escriuen (i eventualment fora d'aquesta societat), a més de ser elaboradors i difusors de continguts socials o ideològics, a més de ser testimonis d'una realitat contemporània o històrica o elaboradors d'una altra realitat literària, són "conductors" d'un vehicle molt particular, que és la llengua en què escriuen. Una llengua que, alhora, és molt més que un vehicle: és o pot ser, i en el cas nostre és, sense cap dubte, la matèria i l'emblema en què es reconeix una societat. I l'escriptor, llavors, és també un demiürg, algú que "treballa per al poble". Deu ser per això que Òmnium Cultural ens ha triat a nosaltres tres, escriptors amb tres accents, per donar-vos les gràcies a vosaltres, representants d'aquest poble. Gràcies que ací queden dites molt sincerament.

I ací s'acabà el discurs. L'endemà hi havia la gran manifestació gloriosa, però aquesta és una altra matèria. O potser no.

"Quant a estat de la cultura catalana, camp d'acció de l'entitat que ha ben merescut la Medalla d'aquest Parlament, deixeu-me fer una afirmació categòrica: el seu estat present i el seu futur van lligats a les lletres i a la literatura, i aquest futur, qualsevol que siga, està lligat al poder i a la política"